

SAAVU KIRKKOPOSTI 1/2022

SISÄLLYS

Julkaisutiedot	1
Pääkirjoitus (Tuula Paasivirta)	2
Saarna - Jeesus herättää uskon (Tuula Paasivirta)	2
Runo: Tee minut etsijäksi (Sven Danell)	5
Lyhyt Kylväjähartaus (Paasivirta)	5
Virren tarina: Virsi 301 (Tauno Väinölä)	6
Aamenesta öylättiin: evankelis-luterilaisen kirkon sanasto, usko	7
Mitä usko on?	8
Uskontunnustukset	10
Vapaaehtoistyössä Tansaniassa	10
- erityisopettaja Kirsi Ihalaisen haastattelu (Paasivirta)	
Lukijoilta:	14
- Jorma Vilkkö: Jeesus Kristus on Herra	
-Sinikka Suonsyrjä kirjoittaa elämästä ja arjesta	
- Nimimerkki Satu: Onkohan huomenna pouta?	
Usko ja epäusko, keskustelu Yle Areenassa (toimittaja Markku Heikkinen, koostanut Tuula Paasivirta)	16
Kalevi Toiviainen: Uskosta (Pieni kirja uskosta), koostanut Tuula Paasivirta	20
Ekumeeninen Rauhan rukous, piispa Mari Leppäsen puhe 13.3.	23
Virsi 600 lohdutukseksi	25
Lopputoivotukset	26

Julkaisutiedot

Piste- ja äänilehti päätoimittaja Tuula Paasivirta
Podcast äänilehti päätoimittaja Tuomo Burman
Piste ja äänilehden saa nyt myös tilattuna omaan sähköpostiin.
Yhteystiedot: ext-tuula.paasivirta@evl.fi (huomaa etuliite ext)
tuomo.burman@burha.net
Yhteisosoite: saavukirkkoposti.kirkkohallitus@evl.fi
Lukija: Hannele Töllikkö
Julkaisija: Suomen ev.lut. kirkon Kirkkohallitus, KJY
Tämä on lehden 72. vuosikerta

Toimisto ja tilaukset: Arja Kunnala, p. 050 3525 723, sähköposti arja.kunnala@evl.fi,
PL 210, 00131 HELSINKI
Lehti on tilaajilleen maksuton

PÄÄKIRJOITUS

Tämä vuosi 2022 on jo pitkällä, mutta silti haluan toivottaa sinulle hyvää alkanutta vuotta. Aika, jota elämme, on monin tavoin haastava; korona-aikakin vielä jatkuu ja maailmalta kuuluu monenlaisia ahdistavia uutisia enkä tiedä mikä on tilanne tarkkaan ottaen sinä päivänä, kun luet tai kuuntelet tätä lehteä. Elämässä maailmanlaajuisestikin on jatkuvasti uusia käänteitä.

Tätä kirjoittaessani on tullut hyviäkin uutisia: 7.3. paralympialaisissa on tullut kaksi mitalia Suomeen ja ainakin yksi neljäs sija. Ja myöhemmin mitaleja tuli lisää. On hyvä onnitella vammaisurheilijoita, jotka haastavan ajan keskellä pystyvät antamaan parhaansa oikeaan aikaan.

Tämän Saavu kirkkopostin numerossa käsitellään uskoa eri tavoin. Se on ehkä oikein hyväkin asia, koska se on kristityn ihmisen elämän perusta - tai ainakin sen pitäisi olla. Toki on niin, että usko joutuu myös koetukselle, kun elämään tulee paljon vaikeita asioita ja saattaa tuntua, että rukoukseen ei mene kattoa korkeammalle.

Silti elämän tärkeitä asioita ovat usko ja luottamus Jumalaan, joka on meidät ihmiset luonut. Jeesus tuli maailmaan ihmiseksi, jotta Jumalan kuvaksi luotu ihminen voisi löytää yhteyden ja armon elämäänsä oikeaan aikaan.

Tässä lehdessä käsitellään lyhyesti muun muassa Kalevi Toiviaisen kirjaa Pieni kirja uskosta. Kirja on hyödyllinen, vaikka se on ilmestynyt jo 1995. Sitä ei valitettavasti ole Celia kirjastossa saatavana. Lisäksi on yksi saarna tavanomaiseen tapaan. Yksi keskeisistä lehden jutuista on myös erityisopettaja Kirsi Ihalaisen haastattelu, jossa käsitellään suomalaisten tekemää vammaistytöitä Tansaniassa.

Lopuksi on piispa Mari Lehtisen puhe ekumeenisessa Rauhanrukouksessa maaliskuussa 2022. Valoa kevääseen. Me voimme rukoilla ja auttaa omien arjen mahdollisuuksien mukaan.

Tuula Paasivirta
päätoimittaja

SAARNA

3. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA
23.1.2022 Tuula Paasivirta

Jeesus herättää uskon

Matt. 8:5–13
Evankeliumista Matteuksen mukaan, luvusta 8

Kun Jeesus oli saapunut Kapernaumiin, muuan sadanpäällikkö tuli hänen luokseen ja pyysi häneltä apua sanoen: ”Herra, palvelijani makaa kotona halvaantuneena, kovissa tuskissa.” Jeesus sanoi: ”Minä tulen ja parannan hänet.” Mutta sadanpäällikkö vastasi: ”Ei, Herra, en minä ole sen arvoinen, että tulisit kattoni alle. Sano vain sana, ja palvelijani paranee. Minä tottelen itsekin

toisten käskyjä ja komennan omia sotilaitani. Kun sanon sotilaalle: 'Mene', niin hän menee, tai toiselle: 'Tule', niin hän tulee, tai palvelijalleni: 'Tee tämä', niin hän tekee."

Tämän kuullessaan Jeesus hämmästyí ja sanoi niille, jotka häntä seurasivat: "Totisesti: näin vahvaa uskoa en ole tavannut yhdelläkään israelilaisella. Minä sanon teille, että niin idästä kuin lännestä tulee monia, jotka taivasten valtakunnassa käyvät aterialle yhdessä Abrahamin, lisäkin ja Jaakobin kanssa. Mutta ne, joiden oli määrä periä valtakunta, heitetään ulos pimeyteen. Siellä itketään ja kiristellään hampaita." Sitten Jeesus sanoi sadanpäällikölle: "Mene. Tapahtukoon niin kuin uskot." Sillä hetkellä palvelija parani.

Tästä alkaa Tuulan saarna:

Mitä sana usko herättää sinussa, jos sen irrallisena kuulet? Jos, et liitä sitä kristinuskoon tai uskontoon ylipäätään?

Usko ja luottamus liitetään usein yhteen. Ellei puhuta kristillisestä uskosta, vaan arjen elämästä muussa yhteydessä, niin silloinkin usko ja luottamus toiseen ihmiseen joutuvat lujille.

Uskonko minä sen, mitä kaverini lupasi, kun sovittiin hommista, kun kaveri lupasi ja luulin, että voin luottaa häneen. Kysymyksiä on paljon. Voinko luottaa siskoon veljeen, vanhempaan lapseeni. Saati kavereihin, tuttaviin viranomaisiin. Luulen, että tässä kirkkosalissa on meitä, jotka olemme kokeneet monia pettymyksiä.

Tekeekö uskonto uskon käsiteestä erilaisen? Mikä on kristillisessä uskossa olennaisinta? Mihin se perustuu? Miten usko ilmenee elämässä? Näiden kysymysten äärelle jokainen kristitty on joutunut elämänsä aikana ja yhä uudelleen joutuu. Ne saattavat nousta esille, kun joku ihminen syystä tai toisesta on herännyt pohtimaan uskonasioita.

Yhtä lailla nuo kysymykset voivat nousta omasta sisimmästä, vaikka takana olisi vuosikymmeniä jatkunut kilvoittelu kristittynä. On hyvä yhä uudelleen kysyä perusasioita; varsinkin, kun Raamatun sanassa luvataan, että etsivä löytää ja kolkuttavalle avataan. Raamattu puhuu ihmisen sydäimestä ja mielestä. Avautuuko ihminen Jumalan kutsulle.

Mitä me vastaamme? Kristillisessä kirkossa, kristinuskon sävyttämässä arjessa usein etsimme vastauksia Raamatusta. Sen teksteissä voimme kuulla Jumalan äänen. Sitä saamme tänäänkin kuulostella evankeliumitekstimme äärellä, kun pohdimme uskomme olemusta.

Puhuuko raamattu meille oikeasti tänään hyvää sanomaa, onko se lohdullinen karussa arjessa?

Monen ensivaikutelma varmaan on, että evankeliumimme on nykyihmiselle vieras. Juuri tänään meille puhutaan ihmeteoista ja kerrotaan miten Jeesus etäparansi Sadanpäämiehen palvelijan. Sadanpäämies ei ollut juutalainen. Näistä asioista Uuden testamentin evankeliumeissa puhutaan paljon.

Silti Jeesuskin suhtautuu varsin pidättyvästi ihme- ja voimatekoihinsa. Parannettuaan spitaalisen Vapahtaja sanoi: "Katso, ettet puhu tästä kenellekään mitään" (Mark. 1:44). Parannettuaan kuuron, hän kielsi lähellä olleita kertomasta tapahtumasta kenellekään (Mark. 7:36). Kohdattuaan

sokean miehen Betsaidassa, Jeesus otti tätä kädestä ja vei hänet kylän ulkopuolelle ja paransi hänet siellä, ihmisten katseiden ulottumattomissa.

Toisaalta äsken lukemassani evankeliumin tekstissä kerrotaan, kuinka Sadanpäämies uskoi, ettei Jeesuksen tarvitse edes tulla paikalle, vaan hän voi parantaa siinä paikassa, jossa oli tuolla hetkellä. Jeesuksen ihme- ja tunnusteot todistivat hänet Messiaaksi, Jumalan Pojaksi, jolla oli valta. Valtaa käyttävää Messiasta juutalaiset odottivat ja sellaista he olivat valmiit seuraamaan. Tosin Jeesus ei koskaan ollut vallanpitäjä, maallinen kuningas.

Mutta ihmetekojen äärellä emme vielä ole kristillisen uskomme ytimessä. Jeesus oli pidättyväinen hänen valtaansa korostavien voimatekojensa suhteen, koska hän pelkäsi niiden korostamisen peittävän alleen kaikkein tärkeimmän — hänen ristin tiensä.

Uskomme perustuu siihen, että Jeesus Kristus on ostanut meidät vapaiksi kaikista synneistä, kuolemasta ja sielunvihollisen vallasta "ei kullalla eikä hopealla, vaan pyhällä, kalliilla verellään ja viattomalla kärsimisellään ja kuolemallaan".

Jumala antaa meille hyvyydessään monia lahjoja, sekä tätä, että taivaselämää varten. Meille on luvattu Jumalan johdatusta, jos me uskomme. SE ei tarkoita elämää poissa köyhyydestä tai ilman sairauksia. Joskus toki niinkin.

Tärkeintä uskossamme on Kristuksessa meille lahjoitettava syntien anteeksiantamus ja iankaikkinen elämä. Sillä on merkitystä paitsi tässä elämässä, niin ajan rajan tuolla puolen, kuoleman jälkeen.

"Jos joku tahtoo kulkea minun jäljissäni, hän kieltäköön itsensä, ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua" (Mark. 8:34). Ei siis riitä, että me tunnemme Jeesuksen. Markuksen evankeliumin mukaan demonitkin tunsivat hänet. Eräs heistä huusi: "Minä tiedän, kuka sinä olet, Jumalan Pyhä" (Mark. 1:24), mutta ei tahtonut seurata häntä. Sama koski monia ihmisiä.

He odottivat ihmeitä ja voimannäyttöjä, mutta eivät tahtoneet ottaa ristiään. Siksi Vapahtaja lähti pois heidän luotaan.

Sama vaara on tänäkin aikana. Olisi mukava, jos voisi vain ikään kuin "nyppiä rusinat pullasta", mutta ristin ottaminen ja Vapahtajan seuraaminen eli palvelun ja omasta edusta tinkimisen tie on meille vastenmielinen.

Erään arvion mukaan sisäinen kilvoittelu ei enää nykyisin ole niin arvostettua kuin perinteisten herätysliikkeittemme sävyttämässä luterilaisuudessa on ollut aiempina aikoina. Muun muassa ortodoksit korostavat edelleen tätä ihmisen sisäistä kilvoittelua.

Ihmisen kutsumus täällä maailmassa on palvella, kantaa vastuuta, toimia yhteisen hyvän puolesta. Kun ihminen kohtaa armon, saa syntinsä anteeksi, hän vapautuu palvelemaan. Vaikka palveleminen ei ole pelastuksen edellytys, on se tärkeätä.

RUNO: Tee minut etsijäksi

Jumala,
sinä joka olet asettanut minut
kysymysmerkkejä täynnä olevaan maailmaan,
tee minut kysyjäksi,
joka kysyy tosissaan,
ei vain kysymisen huvin vuoksi,
vaan löytääkseen vastauksen.

Tee minut etsijäksi,
joka etsii elämää tosissaan,
joka ei etsi etsiäkseen,
vaan etsii löytääkseen.

Tee minut epäilijäksi,
joka epäilee kaikkea "itsestään selvää".
ja kaikkea mikä on "tietysti",
joka vaatii totuutta,
vaikka se olisikin epätodennäköistä
ja taipuu siihen
sinäkin päivänä, jona käy ilmi,
että totuus on persoona.

Kirjoittanut: Sven Danell, suomentaja ei tiedossa, mahdollisesti piispa Kalevi Toiviainen itse, koska runo julkaistu hänen kirjassaan Pieni kirja Jumalasta .

LYHYT AJATUS KYLVÄJÄVERTAUKSESTA

Tässä on alla Kylväjävertaus kokonaan ja sen perässä on Vantaankosken seurakunnan Virtakirkon messun lyhyet johdantosanat, ei itse saarna. 20.2.222. Teema Jumalan sanan kylvö. 2 sunnuntai enenen paaston aikaa.

Luuk. 8:4–15

Evankeliumista Luukkaan mukaan, luvusta 8

Kun paikalle tuli paljon väkeä ja kaikista kaupungeista virtasi ihmisiä Jeesuksen luo, hän esitti heille vertauksen: "Mies lähti kylvämään siementä. Kun hän kylvi, osa siemenestä putosi tien laitaan. Siinä jyvät tallautuivat, ja taivaan linnut söivät ne. Osa putosi kalliolle ja lähti kasvuun, mutta oraat kuivettuivat, koska eivät saaneet maasta kosteutta.

Osa putosi keskelle ohdakkeita, ja kun oras kasvoi, kasvoivat ohdakkeetkin ja tukahduttivat sen. Mutta osa putosi hyvään maahan, kasvoi ja tuotti satakertaisen sadon." "Tämän sanottuaan Jeesus huusi: "Jolla on korvat, se kuulkoon!"

Opetuslapset kysyivät Jeesukselta, mitä vertaus tarkoitti. Hän sanoi: "Te olette saaneet oppia tuntemaan Jumalan valtakunnan salaisuudet, mutta muille ne esitetään vertauksina, jotta he nähdessäänkään eivät näkisi eivätkä kuullessaankaan ymmärtäisi.

Vertaus tarkoittaa tätä: Siemen on Jumalan sana. Tien laitaan pudonnut siemen tarkoittaa ihmisiä, jotka kuulevat sanan, mutta joiden sydäimestä Paholainen heti tulee ottamaan sen pois, jotta he eivät uskoisi ja pelastuisi.

Kalliolle pudonnut siemen tarkoittaa niitä, jotka sanan kuullessaan ottavat sen iloiten vastaan, mutta uskovat vain hetken aikaa. Heillä ei ole juurta, ja niin he koetukseen joutuessaan luopuvat.

Ohdakkeisiin pudonnut osa tarkoittaa niitä, jotka kuulevat sanan, mutta sitten tukahtuvat elämän huoliin, rikkauteen ja nautintoihin. He eivät tuota kypsää satoa.

Mutta hyvään maahan pudonnut siemen tarkoittaa niitä, jotka sanan kuultuaan pysyvät siinä puhtain ja ehein sydämin ja kestävinä tuottavat satoa."

Tästä alkaa Tuulan puhe:

Tämän sunnuntain, sexagesiman (= kuudeskymmenes), evankeliumiteksteissä puhutaan Jumalan sanan kylvämisestä.

Jeesus on kylväjä, mutta myös hänen opetuslapsensa on lähetetty uskollisesti kylvämään sanaa luottaen siihen, että Jumala antaa aikanaan kasvun.

Tässä on eräs lähetystyön perusta, meille monille tutun lähetys- ja kastekäskyn lisäksi. Lähetys- ja kastekäsky löytyy Matteuksen evankeliumin lopusta.

Meille ihmisille annetaan kutsu viljellä ja varjella hengellistä elämää, maaperää niin, että toinen ihminen juurtuu hyvään hengelliseen maaperään. Näin ei läheskään aina käy. Vastanottajan elämäntilanne ei aina ole otollinen Jumalan kutsun ja sanan juurtumiselle pysyvästi elämään.

Jumalan sanan tulisi juurtua ihmiseen niin, että pääsiäisen riemu voi olla totta elämän tiellä, että se kantaa ajallisesta elämästä ajattomuuteen, ajan rajan taakse.

Siitä vieraileva saarnaaja puhui Virtakirkossa tuolloin 20.2., siis niistä ihmisistä, jotka ovat kaukana lähetyskentillä, mutta samalla he ovat osa paikallisseurakunnan työtä, kun he konkreettisesti toimivat kylväjä -vertauksen ja lähetys- ja kastekäskyn eteenpäin viemiseksi.

VIRREN TARINA

301 Kirkasta, oi Kristus, meille

Kirkastukoon aamun koitto

Tauno Väinölä

Hailuodossa syntynyt Gustaf Skinnari (1835-1916) ryhtyi nuorukaisena merimieheksi ja toimi myöhemmin lohikauppiaina Oulussa. Herätykseen tultuaan hän vaikutti lestadiolaissaarnaajana Oulun seuduilla ja laajemmaltikin.

Skinnari myös kirjoitti lauluja ja julkaisi 1894 laulukirjan *Jumalan lasten Rukous-, Ylistys- ja Kiitos-Virsiä matkustaissamme elämän tietä läpi vihollisten maan Paratiisiin*. Pitkän ja hankalan nimensä vuoksi sitä sanottiin yksinkertaisesti Skinnarin laulukirjaksi. Siinä oli 102 laulua, joista lähes puolet hänen kirjoittamiaan. Kirjaa tuskin enää muistetaan, mutta lauluista moni elää yhä. Niitä on lestadiolaisten *Siionin lauluissa*, pari otettiin aikoinaan myös *Hengellisiin lauluihin ja virsiin*.

Koko Suomen kristikansan rakastama Skinnarin virsi *Kirkasta, oi Kristus, meille* tuli vuoden 1938 virsikirjaan. Se julkaistiin ensimmäisen kerran 1893 kokoelmassa *Valituista hengellisistä lauluja* (toim. J. E. Pietikäinen) ja alkoi näin: "Kirkastukoon aamun koitto / Idän taivas ruskossa, / Golgatalla meillä on voitto, / Jossa valvoin uskossa / Katselemme Jesusta / Avatuissa haavoissa." Säkeistöjä oli kymmenen.

Havaitaan siis, että Skinnarin teksti on aika lailla muuttunut. Säkeistöjä on nyt kuusi. Taitava uudestirunoilija Wäinö Havas (1898-1941) tunnetaan itsekin virsirunoilijana. (Alkuperäisin sanoin, 10-säkeistöisenä virsi on edelleen *Siionin lauluissa*, SL 21.)

Virrellä on kaksi sävelmää. Nykyistä b-sävelmää luultiin kansansävelmäksi; edellisessä virsikirjassa se sai alkuperämerkinnän "Oulun tienoilta". Sitten sen tekijäksi on osoittautunut Skinnarin uskonystävä, Kivijärven kirkkoherra F. P. Krank (1844-1910). Vuoden 1938 koraalikomitea pyysi Toholammin kanttoria Heikki Pöyhtäriä (1880-1954) hahmottelemaan saman sävelmän pohjalta uuden. Molemmat otettiin sitten koraalikirjaan. Pöyhtäriin koraali, joka nyt on a-sävelmänä, on vaikuttanut merkittävästi Skinnarin virren suosioon.

Virsiä alkukielisten nimien lähdeksi on käytetty Tauno Väinölän kirjaa "Virsikirjamme virret".

AAMENESTA ÖYLÄTTIIN

Evankelis-luterilaisen kirkon sanasto löytyy sivustolta www.evl.fi

Usko

Usko on luottamusta Jumalan lupauksiin ja hänen pelastavaan voimaansa (1. Moos. 15:6, 2. Aik. 20:20, Joh. 3:16, Room. 3:22) sekä turvautumista Kristukseen (Matt. 9:29). Usko on Jumalan lahja, jonka hän itse vaikuttaa (Ef. 2:8). Uskossa ihminen vastaanottaa Jumalan armon ja vanhurskauden (Room. 5:1).

Apostolit julistivat pelastusta Kristuksessa kehottaen: "Usko Herraan Jeesukseen, niin pelastut." (Ap. t. 16:31.) Usko Kristukseen ei kuitenkaan ole ihmisen oman päättelyn synnyttävissä, vaan sen saa aikaan Jumalan sana: "Usko syntyy kuulemisesta, mutta kuulemisen synnyttää Kristuksen sana." (Room. 10:17)

Luterilainen usko

Luterilaisten tunnustuskirjojen mukaan Pyhä Henki vaikuttaa uskon evankeliumin julistuksen sekä kasteen ja ehtoollisen sakramenttien välityksellä (Augsburgin tunnustus V).

Luterilaisille tärkeä sola fide -periaate (suom. 'yksin uskosta') merkitsee, että ihminen ei pelastu minkäänlaisten omien tekojensa tai ansioidensa perusteella vaan yksin uskosta.

Luterilaisessa teologiassa on uskon kuvattu koostuvan kolmesta asiasta:

- se on Jumalan tahdon ja hänen pelastustekojensa tietämistä (notitia)
- niihin myöntymistä (assensus)
- niihin luottamista ja siten omaksi saamista (fiducia).

Yhteinen usko

Usko on toisaalta yksityisen ihmisen uskoa ja toisaalta yhteistä uskoa. Tämän takia kristillinen usko on luonteeltaan apostolista ja katolista eli se on ollut ennen meitä ja välitetty meille samanlaisena, kuin sitä jo apostolit opettivat. Se on myös universaalia ja yleistä, koko maailmaa varten annettua uskoa.

Luterilaisten ja katolilaisten Yhteinen julistus vanhurskauttamisopista (1999) lausuu: ”Me tunnustamme yhdessä: Yksin armosta, uskossa Kristuksen pelastavaan työhön eikä oman ansiomme perusteella Jumala hyväksyy meidät ja me saamme Pyhän Hengen, joka uudistaa sydämemme ja varustaa ja kutsuu meidät hyviin tekoihin.” (15) ”Tunnustamme yhdessä, että syntinen vanhurskautetaan, kun hän uskoo Jumalan pelastustekoon Kristuksessa.” (25)

MITÄ USKO ON?

Evankelis-luterilaisen kirkon nettisivu (www.evl.fi) kertoo uskosta seuraavaa:

Uskova ihminen tunnustaa, että maailmassa on jotakin meitä suurempaa – jotain, mitä emme käsitä. Hän hyväksyy, että emme ymmärrä kaikkea, eikä meidän tarvitsekaan. Voimme silti luottaa.

Meitä suuremman, Jumalan, olemassaoloa ei voi tieteellisesti todistaa. Jumala on näkymätön. Tämä saa monet ajattelemaan, että Jumalaa ei ole.

Jos Jumala on olemassa, näin on riippumatta siitä, mitä ihmiset ajattelevat. Monet uskovat Jumalaan sen perusteella, mitä ovat lukeneet Raamatusta tai kuulleet puhuttavan Jumalan toiminnasta.

Usko ei ole vain ajattelua ja tutkimista. Se ei myöskään ole pelkästään kokemuksia. Uskossa on kyse enemmästä, elämää suuremmasta luottamuksesta hyvään Jumalaan Taivaallisena Isänä.

Tyhjentävää vastausta siihen, mitä usko on, ei ole. Ihminen ei voi tuntea Jumalaa kokonaan. Jumala säilyttää salaisuutensa – ja niin saa olla. Ja joka tapauksessa Jumala tuntee meidät.

Usko ja tieto kulkevat rinnakkain

Usko ei ole tiedon vastakohta. Ne kulkevat rinnakkain, kun ihminen määrittelee ja yrittää ymmärtää maailmaa. Ristiriita näyttää muodostuvan siitä, että Jumalasta ei voi tehdä havaintoja aistien varassa.

Tieteellisen tiedon avulla voidaan tutkia, mitä Jumalasta on sanottu. Se ei kuitenkaan auta pääsemään lähemmäs Jumalaa. Hän pysyy salattuna. Vain uskon kautta on mahdollista vakuuttua siitä, että Jumala on ihmisen lähellä ja toimii tässä maailmassa.

Mitä kristinusko on?

Kristinusko on uskoa elävään Jumalaan. Se on uskoa siihen, että Jumala, Isä, antanut elämän kaikelle olemassa olevalle. Myös oma elämämme on Luojan lahjaa. Jumala vaikuttaa luomakunnassa ja historiassa ja kohtaa ihmisen myös henkilökohtaisesti.

Kristinusko on uskoa Jeesukseen Kristukseen, Hänen kuolemaansa ristillä ja ylösnousemukseensa. Jumala ilmoitti itsestään lähettämällä Poikansa maailmaan, jotta ihminen voisi elää Jumalan yhteydessä.

Jumalan ilmoituksesta kertoo Raamattu, joka on keskeisin lähde, kun etsitään tietoa Jumalasta.

Kristinusko on uskoa Pyhään Henkeen, joka tuo Jumalan hyvyyden ja Kristuksen rakkauden ihmisten keskelle. Pyhä Henki kutsuu ihmistä ja synnyttää hänessä uskon.

Miten usko näkyy?

Uskon kautta ihminen voi kokea, että Jumala on todellinen, että Hän on läsnä elämässä ja toimii suhteessa maailmaan. Usko Jumalaan ja Jeesuksen sovitustyöhön antaa elämälle kestävän perustan ja turvan.

Arkisessa elämässä usko ihmistä rakastavaan Luojaan voi näkyä rakkauden tekoina, joita usko synnyttää. Usko konkretisoituu valintoina, pyrkimyksenä vastuulliseen ja kestäväan elämään ja toisen ihmisen huomioon ottamisena.

Usko tulee näkyväksi myös Jeesuksen toiminnassa sekä kirkossa ja sen messussa.

USKONTUNNUSTUKSET

Apostolinen uskontunnustus

Apostolinen uskontunnustus on lännen kirkon perinteinen kastetunnustus, jolla kristityiksi kääntyneet tunnustivat uskonsa kasteen yhteydessä. Varhaisimmat sanamuodot tunnetaan 200-luvun Roomasta. Lopullinen sanamuoto on 700-luvulta.

Nikaian uskontunnustus

Nikean uskontunnustusta pidetään kristikunnan päätunnustuksena, koska se yhdistää idän ja lännen kirkkoja ja sitä käytetään yhä ehtoollisliturgiassa. Se hyväksyttiin 1. ekumeenisessa kirkolliskokouksessa Nikeassa 325 jKr. Sitä täydennettiin Pyhää Henkeä koskevalla osalla 2. ekumeenisessa kirkolliskokouksessa Konstantinopolissa 381 jKr. Siksi sitä kutsutaan myös Nikaian-Konstantinopolin uskontunnustukseksi.

Athanasioksen tunnustus areiolaisuutta vastaan

Athanasioksen uskontunnustus on läntistä alkuperää, latinankielinen ja kolmesta vanhasta tunnuksesta myöhäisin, syntynyt todennäköisesti 500-luvun alussa Espanjassa. Se puolustaa Jumalan kolmiyhteyttä ja oppia Kristuksesta tosi Jumalana ja ihmisenä. Keskiajalla sitä käytettiin aamun hetkipalveluksessa

VAPAAEHTOISTYÖNTEKIJÄNÄ TANSANIASSA

Helsinkiläinen erityisopettaja Kirsi Ihalainen oli vuonna 2016 kolme kuukautta Tansanian Arushassa, Makumiran yliopistossa, Merun alueella, opettamassa opettajien täydennyskoulutuskurssilla. Opetuksen painopisteessä oli sekä vammaisten ihmisten että oppimisvaikeuksien huomioon ottaminen ja ymmärtäminen osana opettajan työtä.

Kirsi Ihalainen on mukana aktiivisesti myös FSE - Finnish Special Education in Africa ry toiminnassa. Yhdistys toimii Tansaniassa Arushan kaupungissa Merun peruskoulun kuurojen yksikössä.

Vapaaehtoistyöhön Lähde liikkeelle-kurssin kautta

Suomen Lähetysseura ry (SLS) järjestää Lähde liikkeelle -kursseja, joiden kautta voi päästä vapaaehtoistyöhön järjestön työkohteisiin. Vuodesta 2020 on työkohteasioissa ollut yhteistyökumppanina Luterilainen maailmanliitto (Lutheran World Federation, LWF).

Kirsi Ihalainen lähti vuonna 2016 Tansaniaan, Arushaan vapaaehtoiseksi ja oli maassa heinäkuusta lokakuuhun, 3 kuukautta. Kirsi kertoo: - Monessa maassa vapaaehtoishommat ovat 3 kuukautta, koska turistiviisumin saa kolmeksi kuukaudeksi ja 2016 ei saanut helposti pidempää työlupaa

Tansaniaan. Näistä vapaaehtoisista puhutaan myös käsitteellä voluntääri. Vapaaehtoinen on myös itse aina oppijan paikalla.

Kirsi mainitsee taustastaan: - Olen ensin luokanopettaja, sitten opiskelin erityisopettajaksi. Toimin tällä hetkellä erityisluokanopettajana yläasteella Helsingissä.

Minä Tuula, tämän jutun kirjoittaja ja haastattelija, olen ollut nuorena töissä Suomen Lähetysseurassa. Jo silloin järjestettiin nuorille lyhyitä koulutuksia, joiden kautta oli mahdollisuus päästä SLS:n työalueille lyhyeksi ajaksi vapaaehtoistyöhön. Kirsi toteaa: - Kyseessä on sama koulutus. Mutta nyt on tehty niin, että kun aiemmin oli aikuisille ja nuorille erikseen kurssit, nyt ne on yhdistetty.

Kirsi Ihalainen kertoo kurssin sisällöstä: -Kurssilla arvioitiin itse, että onko minusta tällaiseen tehtävään. Monella on lähetystyöstä sellainen käsitys, että päästään opettamaan vieraisiin kulttuureihin uskontoa, mutta sitä ei tehdä. Totesimme Kirsin kanssa myös sen, että erikseen on olemassa koulutus, jos henkilö tai perhe haluaa pidempiaikaiseen lähetystyöhön.

PITA-täydennyskoulutus-hankkeen taustaa

Kirsi Ihalainen taustoittaa: - Arushassa on Suomen Lähetysseuran työntekijä, opiskelukaverini Oulusta, Katri Niiranen-Kilasi. Hän oli käynnistänyt monivuotisen paikallisten opettajien täydennyskoulutushankkeen Makumiran yliopistossa. Sen tavoitteena on jakaa opettajille tietoa erityisen oppilaan kohtaamisesta ja oppilasta osallistavista menetelmistä opetuksessa.

Kirsi kertoi, että Katri pyysi, että he haluaisivat työntekijän Suomesta, josta voisi olla tälle hankkeelle hyötyä. Ja jatkaa: -Ajattelin, että vaikka meillä oli toinenkin projekti, jossa olen mukana, nimittäin kuurojen koulu, niin tämäkin on tärkeä. Katrin hanke oli sellainen, että koin, että minulla oli osaamista juuri siihen. Kävin siis Lähetysseuran Lähde liikkeelle –kurssin ja hain sen jälkeen hankkeeseen mukaan.

Todistajan tehtävä

Jo vuosikymmeniä lähetysjärjestöt ovat menneet eri maihin pääasiassa paikallisen kirkon kutsusta ja yhteistyöhön sen kanssa. Aina ei mennä perustamaan uutta kirkkoa. Osa työstä on suuremmin kristillistä työtä (esimerkiksi pappi tai diakoni), mutta osa työskentelee omassa maallisessa ammatissaan ja tekee sitä kautta rakkauden palvelua. Tässä tulee tärkeäksi kristittyinä eläminen ja sen kautta todistaminen Kristuksesta.

Kirsi mainitsee mielenkiintoisesta tutkimuksesta: - Lähde liikkeelle -koulutuksessa tuli esille, että on tehty tutkimus siitä, että onko Lähetysseura tehnyt liikaa käännetytöitä. Tulos oli, että SLS ei ollut tehnyt.

Ison organisaation hyödyt

Kirsi iloitsi omassa vapaaehtoistyössään: - Oli etuoikeus olla ison organisaation työssä mukana. Pääsin paikalla olleiden lähettiläiden [lähetystyöntekijöiden] mukana paikkoihin, mihin ei muuten

pääse, esimerkiksi turistina "puskiin", maaseudulle, sekä kirkon vihkiäisiin Victoriajärven rannalle. Siellä oli mukana paikallinen naispappi ja piispa. Oma mielenkiintoinen kohtaaminen oli käyntimme albiinolasten orpokodissa.

Albinismi on harvinainen ja monimuotoinen geneettinen tila, jota luonnehtivat sille ominaiset heikko-näköisyyden aiheuttavat näköjärjestelmän puutteet yhdessä vaihtelevasti ilmenevän pigmentin vähäisyyden (hypopigmentaatio) kanssa. Punaisen Ristin mukaan vuonna 2009 Tansaniassa noin 300 albiinolasta ja -nuorta piileskeli vammaisille tarkoitetuissa kouluissa ja hätämajoituksessa. Syynä on se, että taikauskon vuoksi albiinolapset joutuvat pelkäämään henkensä puolesta.

Opettajien tukeminen ja oma Afrikka innostus

Kirsi tuo esille, mistä kaikki alkoi: - Afrikka-innoston alkoi, kun olin hienolla turistimatalla Kilimanjarolla. Halusin kuitenkin muutakin. Vuorotteluvapaalla tuli tilaisuus tehdä vapaaehtoistyötä. Ajattelin, että mulla on annettavaa ja osaankin jotain tehdä.

Afrikka-tietoisuutta lisäsi se, että Kirsin tytär oli ollut töissä Tansaniassa kehittämässä applikaatioita eli tietokonesovelluksia. Nuoret afrikkalaiset osaavatkin käyttää hyvin tietotekniikkaa.

Kirsi kertoo innostuneesti: -Tansanialaiset ovat sellaisia, että on hauska tehdä töitä heidän kanssaan. Maa on kehittyvä, asiat menevät eteenpäin. Heillä on arvot kohdallaan verrattuna meidän kiireiseen yhteiskuntaamme. Oli hienoa elää hetki oravanpyörän ulkopuolella. Täällä Suomessa kaikilla on kova kiire ja kovat suorittamispaineeet. Siellä elämä on huokoisempaa.

Kirkon merkitys

Kirkolla on tansanialaisten elämässä suuri merkitys. Muslimit ja kristityt ovat rennosti yhdessä, voidaan koulutautua samassa paikassa. Vaikka uskonto on läsnä, niin se on miellyttävä tilanne, vahvistaa Kirsi Ihalainen.

Kirsi jatkaa: -Uskonnollisuus ja kristillisuus tulivat osaksi arkea. Työkavereitten kanssa kävimme sunnuntaisin paikallisessa kirkossa. Tapana on, että ihmiset menevät sunnuntaina kirkkoon ja menin muiden mukana. Koulutuspäivä aloitettiin yhteisellä rukouksella.

Vammaisten kohtaaminen

Kirsi kertoo: - Paikallisten opettajakollegojen kanssa oli keskustelua, miten vammaiset lapset otetaan huomioon koulussa ja miten oppimisvaikeus otetaan huomioon. Siellä Tansaniassa edelleenkin ajatellaan, että on tyhmä ja laiska, jos ei opi. Ruumiillinen kuritus on edelleenkin käytössä. Pitkän tähtäyksen toiveena on, että siitä luovuttaisiin. Tähän törmää myös kuurojen koulussa, jonka toiminnassa olen myös mukana. Lisäksi Kirsi pohtii vakavana: - Monille suomalaisille kuritus on ollut järkytys. Suomalaiset opettajat eivät osanneet suhtautua, kun oppilasta lyödään sormille, jos tämä ei osaa eikä ymmärrä.

Kirsi mainitsee vielä hankkeesta, jossa oli 2016 mukana: -PITA-hanke on opettajien täydennyskoulutusta, Makumiran yliopiston järjestämää paikallisille kollegoille.

Kirsi päättää tämän osan keskustelustamme: -Pitää olla varovainen, ettei täältä Euroopasta tulla besserwissereinä sanomaan, miten pitää tehdä. Kaikki koulutus järjestettiin yhteistyössä tansanialaisten kanssa. Työssä oli useita paikallisia opettajia mukana.

Kirsi Ihalaisen kokemuksista voi lukea lisää verkosta: www.afrikantahtiin.blogspot.com

Kuurojen koulun kanssa yhteistyö on oma juttunsa

Tansaniassa Arushassa toimii tälläkin hetkellä yhteistyöhanke kuurojen koulun kanssa. Hanketta toteuttavat suomalaiset erityisopettajat ja Kirsi Ihalainen on mukana myös tässä työssä.

Kuurojen koulun kanssa on tehty töitä sen eteen, että kuurot voisivat osallistua koulunkäyntiin ja pääsisivät ammatilliseen koulutukseen. Kirsi Ihalaisen mukaan eräänä tavoitteena on kehitellä malleja, joilla vammaisten koulunkäyntiä voidaan tukea myös ammatillisessa koulutuksessa. - Usein tuetaan kyllä pieniä lapsia, mutta entäs, kun he ovat jo murrosikäisiä tai nuoria aikuisia, kyselee Kirsi.

Hän jatkaa tilanteesta kertomista: -Kuurojen koulujen hankkeessa on yhteistyökumppanina hankkeen paikallinen hallitus ja työntekijät. Meillä on ollut yhteistyökumppanina Meru Primary School opettajat ja Arushan kaupunki. Hallituksessa on tansanialaisia erityisopettajia, koulussa paikallisia opettajia ja viittomakielen tulkkeja. Tänä vuonna painopiste on siirtynyt perusopetuksesta nuorten ammatilliseen koulutukseen. Haluamme tukea kuurojen ammattiin valmistumista. Hankkeessa olemme palkanneet työhön muun muassa viittomakielen tulkkeja.

Paikalliseen perusopetukseen

Kirsi Ihalainen kertoo hankkeen käytännön tavoitteista: - Kuurojen koulun koko idea on, että se saadaan osaksi paikallista perusopetusta ja se toimisi Arushan kaupungin opetustoimen alaisuudessa.

Kirsi jatkaa suomalaisten tavoitteista: -Tarvittaessa annettaisiin apua, materiaalia ja osaamisen tukea. Kysyn, mitä sinne on viety ja Kirsi vahvistaa: tietokoneita ja puhelimia. Tietokoneisiin on tehty asennuksia täällä Suomessa niin, että koulussa voidaan käyttää ilmaisia käyttöjärjestelmiä. On ollut palkattuna myös paikallista tietoteknistä apua kouluun. Tämä ammattihenkilö on myös kuuro.

Minua kiinnostaa Kirsin kertomus edistyksellisyydestä: -Afrikassa hypätään kömpelöiden tietoteknisten vaiheiden yli. Esimerkiksi tansanialaiset käyttävät suoraan uusimpia puhelinsovelluksia. Ne tuovat vammautuneiden ihmisten oppimiselle ihan uudet mahdollisuudet ja ulottuvuudet.

Minä Tuula, haastattelijana ja tietotekniikasta kiinnostuneena, innostun ja totean tähän: Ihanaa, kun voi saada tietoa maailmasta ja asioista ja kommunikaatio, yhteys ihmisiin, siirtyy toiselle

tasoille. Emme Kirsin kanssa puhu viittomakielestä oikeastaan ollenkaan, mutta tekniikka mahdollistaa kirjoitetut viestit ja videon kautta viittomisen.

Yhdistys taustalla ja järjestöyhteistyö

Täällä Suomen päässä meillä on yhdistys, FSE - Finnish Special Education in Africa ry. Afrikan vammaisten lasten ja nuorten puolesta. Yhdistys kerää eri konsteilla rahaa, toteaa Kirsi, mutta raha ei riitä hallinnon ylläpitämiseen, sen sijaan haluamme jakaa osaamistamme ja tukea oppilaiden opiskelua.

Kirsi kertoo miten suomalaisten yhteistyö Merun peruskoulun kuurojen yksikön kanssa alkoi: - Olemme pienellä porukalla pitäneet hommaa Tansaniaan yllä, koulun yhteyteen on rakennettu kuurojen koulun yksikkö ja opettajia koulutettu tietotekniikan käytössä. Aluksi saimme ulkoministeriön kehitysyhteistyörahaa, sitten sitä vedettiin alas eli lopetettiin tai vähennettiin.

Kirsi toteaa, että heidän yhdistyksensä tekee yhteistyötä Abilis -säätiön kanssa. Se on suomalainen säätiö, jonka työntekijät ovat pääasiassa vammaisia henkilöitä. Abilis-säätiö rahoittaa projekteja, joiden avulla edistetään kehitysvammaisten ihmisten oikeuksia, osallistumista, itsenäistä elämää, järjestötoimintaa, koulutusta ja työllistymistä. Säätiön toiminnan avainsana on myönteinen suhtautuminen vammaisuuteen.

Kirsi kertoo, että heidän yhdistyksensä kehittää edelleen toimintaansa: -Nyt olemme rakentamassa yhteyttä Fidaan, joka on iso kehitysyhteistyöjärjestö Suomessa. Sekin työskentelee lukuisissa maissa ja sillä on erilaisia hankkeita katastrofiavusta perusavustamiseen.

Haastatteli ja kirjoitti Tuula Paasivirta

LUKIJOILTA

Seuraavaksi kolme lukijoilta tullutta kirjoitusta:

Jeesus Kristus on Herra

Näin kuului tiivistetysti ensimmäisten kristittyjen uskontunnustus. Vasta toisella vuosisadalla syntyi apostoliseksi uskontunnustukseksi sanottu uskontunnustus, joka luetaan aina kastejuhlassa sekä usein yhteisessä seurakunnan messussa.

Uskon keskuksessa ja ytimessä on Kristus. Hänestä meihin säteilee voima, rakkaus ja rauha. Kun Jeesus vaelsi ihmisenä maan päällä, se, mitä Hän opetti ja teki, oli keskeistä. Uuden testamentin evankeliumeissa kerrotaan, että tämän seurauksena ihmisissä syntyi usko. Jeesuksen toiminta huipentui Hänen kärsimyksensä, kuolemaansa ja ylösnousemukseensa. Edellä sanotun tähden Kristus on uskon ytimessä.

Jeesuksen elämässä, kuolemassa ja ylösnousemuksessa Jumala on astunut keskellemme. Jumala on meitä lähellä, eikä missään kaukaisuudessa maailman kaikkeuden takana. Jumalan hyvyys

kohdistuu meihin ihmisiin ja luomakuntaan. Jeesuksen välityksellä Jumalan rakkaus virtaa meihin. Tämä rakkaus lähtee Jumalasta ja se palaa takaisin Jumalaan tullakseen yhä uudestaan meihin, meidän kauttamme toisiin ihmisiin ja jälleen sen antajaan. Siksi evankeliumit ja koko Raamattu on syntynyt. Siksi myös evankeliumi on ilosanoma, joka kohdistuu jokaiseen ihmiseen riippumatta hänen sukupuolestaan, ihonväristään tai asemastaan.

Vaikka uskontunnustus voidaan tiivistää yllä olevan otsikon sanoihin, itse uskoa ei voi luonnehtia tällä tavoin. Usko on Jumalan lahjaa. Se on dynaaminen voima. Usko Kristukseen vapauttaa meidät pahuuden kahleista Jumalan valtakunnan vapauteen. Kuten elämää ei voi pakata tiiviiseen muottiin, uskokin koetaan ja se ilmenee monella tavalla ihmisten elämässä. Tämä on seurausta siitä, että Jumala kohtaa ihmisen ainutlaatuisena uniikkina olentona. Jumala johdattaa ihmistä juuri hänelle valmistamaansa elämäntietä. Sen tähden uskokin on dynaaminen rajoja rikkova voima, joka kantaa meitä elämän keskellä.

Tämä ei sulje pois sitä, että ihminen on myös tarkoitettu elämään yhdessä toisten kanssa. Emme elä muista irrallaan ja riippumattomana toisista. Sanotusta seuraa, että on väliä sillä, miten me kohtaamme toisia kristittyjä ja ei kristittyjä. Sanotaan, että ihminen on toiselle Kristus. Tämän taidamme unohtaa usein. Miten Jeesus kohtaa ihmisen? Tästä saamme osviittaa jo Jeesuksen maanpäällisestä elämästä. Ensi sijassa Hän ei heristä sormeja eikä esitä vaatimuksia. Me kuvittelemme tietävämme, tai ainakin haluaisimme tietää, miten Jumala toimii tai miten Hänen pitäisi toimia. Näin laitamme Jumalan kuin tiettyyn muottiin tyyliin: Jumala on tuollainen tai tällainen. Ja kuitenkin Hän on paljon enemmän kuin osaamme tietää ja aavistaa. Sen tähden Jeesus kutsuu meitä luokseen ja elämään lähellään. On ikään kuin Hän sanoisi: "tule" Se riittää. Siitä alkaa todellinen elämä. Meidän puoleltamme riittää rukoushuokaus: "pidä minusta kiinni, äläkä irrota, vaikka minä irrottaisin sinusta."

Jorma Vilkkö, rovasti (eläkkeellä) Jyväskylä

Sinikka Suonsyrjä kirjoittaa elämästä ja arjesta

Sinikka Suonsyrjä haluaa tervehtiä tuttuja Saavu kirkkopostin lukijoita. Hän on tamperelaistunut, alun perin Porista kotoisin ja asunut myös Ulvilassa ja Kiikoisissa.

Sinikka on hyvin tavallinen kirkon jäsen siinä, että hän ei kovin paljon osallistu jumalanpalveluksiin, eikä saarnat ole kovin tärkeitä hänelle. Hän lähestyy lehteämme, koska haluaa kertoa korona-ajan aiheuttamasta yksinäisyydestä. Tämä on vammaiselle henkilölle erityisen iso kysymys.

Sinikka: - yksinäisyydestä vielä kertoisin kun tää korona ei sitten millään hellitä mutta olen siltikin vähäsen päässyt joulupäivänä sukuloimaan mutta sinne Poriin en ole uskaltanut vieläkään tulla.

Sinikka miettii vielä voiko matkustaa vieläkään näin koronan jyllätessä. Ymmärrän tämän pohdinnan hyvin, kun itsekkin olen jossain määrin rajoittanut matkustelua.

Sinikka seuraa uskonnollista keskustelua muun muassa Näkövammaisten Liiton Tiedonhallintapalvelun näkövammaisille jäsenille tarjoaman keskustelupalvelun uskontoalueen jäsenenä.

Onkohan huomenna pouta?

"Etana näytä sarves onko huomenna pouta", rallateltiin lapsena kun nähtiin pihalla etana sateen jälkeen. Toinen kikka oli poimia tikku, nuolaista sitä ja tökätä muurahaispesään; jos muurahaiset kiipesivät ylös tikun päähän saakka niin se tiesi poutaa.

Silloin Saimaan saarella seuraavan päivän toiminnot olivat aina riippuvaisia säästä. Säästä puhuttiin, sitä päiviteltiin, sitä kiiteltiin, sitä kirottiin. Elämä oli vuodenaikojen ja säiden armoilla ja odotettiin suotuisia päiviä. Aina ei ollut suotuisaa, mutta silti kuitenkin pärjättiin ja usein kuulin sanonnan "jos Luoja suo". No, olihan se Luoja toki suotuisakin.

Me elämme aina tilanteessa, että ainoa asia mistä voimme olla varmoja on epävarmuus ja silti elättelemme toiveikkuutta. Ehkä toiveikkuus ja usko ovat sama asia. Ehkä usko on sitä, että antautuu vapaaehtoisesti sille, että lopuksi kaikki kääntyy parhain päin. Usko vaatii siten myös kärsivällisyyttä.

Usko itsessään ei ehkä pelasta arjen ongelmista, yllättävistä traagisista käänteistä, mutta ajattelen, että usko auttaa sinnittelemään ja kannustaa toimimaan. "Jeesus nousi kuolleista ja kuolemalla kuoleman voitti ja haudoissa oleville elämän antoi", lauletaan ortodoksisessa pääsiäisyöpalveluksessa. Jokainen meistä kokee pettymyksiä, vastoinkäymisiä ja menetyksiä elämässään. Joillekin joku tapahtuma elämässään vie hänet ikään kuin haudan pohjalle ja valoa ei näy. Mutta usko ja sen myötä myös armo ja usko armoon voi nostaa sieltä.

Minä en muista olivatko etanat tai muurahaispesän asukit oikeassa ennustuksissaan. Lapsuuden kesät olivat aina poutaisia ja sadekin lämmin, sillä juhannusaaton räntäkuurot ovat jo unohtuneet. Ilman uskoa olisimme ikuisessa marraskuussa ilman toivoa, että kevät koittaa.

Satu Saimaa

Lyhensi ja koosti Tuula Paasivirta

USKO JA EPÄUSKO

Koostanut Tuula Paasivirta

Usko ja epäusko on yksi Audiopuolen kuunneltavia Ohjelmia Ylen areenassa Yle Areena, toimittajana Markku Heikkinen, ensilähetys 4.10.2011

"Kolme neljäsosaa suomalaisista uskoo Jumalaan, mutta vain reilu neljännes uskoo kuten kristinusko opettaa. Melkein 80 prosenttia koko kansasta kuuluu luterilaiseen kirkkoon, mutta useimmille nykysuomalaisille kirkon oppi on varsin vieras käsite. Mitä on luterilainen usko? Kuuluvatko myös epäusko ja epäily kristillisyyteen? Ja miten usko toimii ihmisen arkipäivässä? Markku Heikkinen yrittää nyt selvittää uskon olemusta. Hänen vierainaan ovat rovasti Hilikka Olkinuora ja Vanhan testamentin eksegetiikan professori Martti Nissinen." Se on edelleen kuunneltavissa ja ohjelman kesto on 52 min.

Vaikka ohjelma on 11 vuotta vanha, on sillä sanoma edelleen tämän hetken haastavaan elämään. Ohjelmasta on sen alkupuolelta poimittu tähän lehtijuttuun ensimmäisestä vartista osa.

Toivo ja usko

Ohjelmassa nousee esiin monia kiinnostavia näkökulmia aiheeseen. Markku Heikkinen pohtii, että kuinka se usko voi olla olemassa. Miten sitä oikein uskotaan.

Raamatusta löytyy Hebrealaiskirjeistä määritelmä, että usko on todellisuutta mitä toivotaan, sen näkemistä mitä ei nähdä. Voisiko usko olla toivon alalaji, Heikkinen kysyy Martti Nissiseltä. Tämä sama raamatunkohta tulee esille toisessakin tämän lehden artikkeleista.

Nissinen vastaa Heikkisen edellä mainittuun kysymykseen uskosta ja toivosta: -Tämän määritelmän mukaan hyvinkin. Jos tämä pitää paikkansa niin ilman toivoa ei ole uskoa. Täytyy ensin olla ajatus, että välittömän näköpiirin ulkopuolella on jotain niin tärkeää, että sitä kannattaa toivoa ja toivo pysyy yllä, jos uskotaan, että se on siellä, päättää Nissinen. Ymmärtääkseni hän puhuu siitä todellisuudesta, jota ihminen ei näe vielä tässä elämässä.

Heikkinen toteaa, että tämä ajatus toivosta avaa koko elämään näköalaa, että mitä tahansa tekee, niin jos on toivon näköala, että tämä vielä johtaa jonain päivänä johonkin, niin se pitää elämän uskoa yllä.

Miksi näkymätön uskon lahja ei avaudu kaikille?

Rovasti Hilka Olkinuora kertoo, että usein aihetta joutuu lähestymään siinä vaiheessa, kun ihminen on viimeisillään, elämästä ei ole enää paljon jäljellä. Hyvin usein kohtaa sen kysymyksen, että jos usko on lahja niin kuin Raamatussa kerrotaan, niin miksi minä en ole kelvannut sitä lahjaa saamaan. Se on tiukka kysymys. Silloin usein on, että katsotaan koko elämää, kuinka paljon on ollut toivoa, kuinka paljon rakkautta. Niin paljon siellä on sitten uskoakin, ne kytkeytyvät yhteen ihmisen elämässä.

Elämä, usko ja näkymätön maailma

Nissinen jatkaa pohtien uskon näkymättömyyttä: Uskosta voi puhua kahdessa mielessä, voidaan puhua näkymättömästä, josta on jokin käsitys ja siitä puhutaan tietyillä sanoilla yhdessä toisten kanssa, toteaa Martti Nissinen ja vahvistaa, että tämä on se uskon objektiivinen puoli.

Uskon subjektiivinen puoli on se, että usko on ojentautumista sitä kohti mitä ei näy. Tässä viitataan aiemmin mainittuun Hebrealaiskirjeen kohtaan ja pohditaan vielä eri käännösten tuomia merkitys eroja. Oma subjektiivinen usko on oma mielentila ja miелensuunta, joka suuntautuu jotakin kohti jossain, joka tiedetään tai koetaan olevan tämän elämän tuolla puolen tuntemattomuudessa.

Olkinuora ihastuu ojentautumiseen ja puhuu Lutherista: -Ojentautuminen. Ihminen nousee ja kurkottaa. Se on liikkeen suunta, dynaaminen asia, ihminen nousee ja kurkottautuu jotakin kohti. Olkinuora siis näkee tämän olennaisena asiana ja jatkaa: -Martti Luther, tuo hyvä mies, sanoi, että

synnin olemus on epätoivo ja se on itseensä käpristymistä eikä ojennu enää yhtään mihinkään, kun ei ole enää toivoa.

Nykyihminen ei uskaltaudu toivoa mitään sellaisesta, joka ei näy. Jotain missä ei ole logoa ja brändiä. Siksi ojentautuminen on hyvä sana, pohdiskelee Olkinuora.

Murhe ja toivo

Heikkinen kysyy: Luther kutsui Perkelettä murhehengeksi, ovatko nämä käpertyjät perkeleen vallassa?

Olkinuora parahtaa tähän: -Ei. Jos jotain inhoan, niin se on kepeä positiivinen ajattelu, että asenteen muutoksella pärjätään kaikesta kamalasta mitä elämä usein on. Eihän ihmistä saa syyllistää siitä, että hän vajoaa, koska elämä vajottaa. Kyllähän Saatana ja Jumala käy sitä kamppailua, että ojentaudutko sinä vai lyhistrytkö elämän alla, mietiskelee Olkinuora.

Nissinen kertoo, että murheesta on itselläkin kokemusta ja että se kuuluu ihan terveeseen elämään.: -Sanotaan, että murheesta on kokemusta 52-vuotiaalla ukolla eli minulla. Ei murheessa ole vikaa. Jos ihmisellä on hyvä, terve, tunne-elämä, niin ihmisellä on elämässä murhetta ja surua. Se on tärkeä osa elämää. Mutta jos toivo häviää, niin murheesta tulee masennus ja sitten on hyvät neuvot tarpeet.

Heikkinen kysyy Nissisen kesän 2011 Oulun Herättäjäjuhlien saarnatunnin [raamattutunnin] perään: -Nissinen sanoi saarnassaan, että ahtaalla portilla odotellaan toivon varassa, vaikka usko rakoilisikin.

Olkinuora jatkaa : -Minusta tämä yhdistyy hyvin siinä hautajaisvirressä [virsi 631:4], jossa lauletaan, että mua auta Herra, mä toivon vaan, vaikkei ois toivoa ollenkaan. Siinähan se, että toivoa ei oikeastaan ole, mutta silti toivon. Siinä mä kiilaan ton Pyhän Pietarin ohitse, toivolla.

Toivoa, epätoivoa, iloa vai surua

Nissinen toteaa, että hänelle toivo tuo myös iloa, kun Olkinuora on aiemmin todennut, että kyse on hyvin vakavasta asiasta: -Minulla on hykerryttävän toivon kokemuksia, ilon hetkiä asioista, joita ei ole olemassakaan, mutta mitä minä toivon hartaasti tapahtuvan.

Olkinuora puhuu myös lapsikuolemista, josta hänellä myös on omakohtaista kokemusta: . -Kun on odottanut ja toivonut yhdeksän kuukautta sitten menee se toivo ja koko tulevaisuus. Kun Jeesus sanoo, että annan teille tulevaisuuden ja toivon ja ne molemmat menevätkin, niin kuinka sitten?

Nissinen joutuu tässä ikään kuin antautumaan raskaan todellisuuden kohdalla ja sanoo: -En tiä. Se kokemus multa puuttuu. Pettymys voi olla niin runteleva, että en tiä miten siitä mennään yli. Mutta kuitenkin aika monet ovat päässeet siitä yli, niin siinä on täytynyt olla uskoa, toivoa ja rakkautta.

Toinen maailma

Tämän jälkeen Heikkinen siirtää keskustelun Dietrich Bonhoefferin Virteen 600. Siitä on nykyisessä virsikirjassa Anna-Maija Raittilan suomennos vuodelta 1981, 1984. Virsi on kirjoitettu toisen maailman sodan aikana vankilassa 1944. Sieltä virren kirjoittaja ei päässyt enää koskaan pois, vaan hänestä tuli yksi sodan uhreista. Nyt Ukrainan sodan aikana tätä on paljon laulettu. Sen sanat ovat tämän lehden lopussa kokonaan. Virteen on otettu Erkki Melartinin sävelmä vuodelta 1923.

"Kun pahan valta kasvaa ympärillä, vahvista äänet toisen maailman". Se toinen maailma on se mitä ei näy, mutta se kuitenkin on ja joskus tuntuu, että se on sitä enemmän olemassa mitä enemmän sitä näkyy.

Palataan näkymättömään

Markku Heikkinen palaa siihen, miksi näkymätön usko ei ole kaikkien asia: -Miksei kaikki ajattele niin, että usko on sen toivomista mitä ei näy? Ojentautumista toivomaan jotakin, vaikka olisi aivan järkyttävät elinolot. Miksi kaikki eivät tunnista tällaista uskoa itsessään?

Nissinen lähtee pohtimaan Leena Lehtolaisen dekkarin avulla: -En osaa toisten puolesta vastata. Mutta voisin kuvitella. Luin Leena Lehtolaisen yhden dekkarin (ei kerro minkä). Tässä Kallio on keissin [rikos, jota hänen työryhmänsä tutkii] ahdistama. Hän välillä lähettää huokauksia, vaikka sanoo, ettei tiedä kenelle ja mille. Nissinen jatkaa pohdintaa: -Tämä on mielenkiintoista, koska tämä romaanihenkilö on saanut kristillis-isänmaallisen kasvatuksen, joten periaatteessa hänen pitäisi tarkkaankin osata sanoa, että miten tai minne rukous on menossa. Mutta hän ei halua. Ottaa etäisyyttä oppimaansa, koska se on hänen mielestään päässyt happanemaan, se ei puhuttele, mutta ei ole kuitenkaan vienyt tarvetta rukoilla.

Olkinuora parantaa tähän: -Luoja kiitos kaikki muut eivät ajattele kuin me, koska jos kirkolle on joskus jotakin hallaa tehnyt joku, niin se on nimenomaan yhdenmukaisuuden ja yhden ainoan totuuden vaatimus. Totuus on Kristus, mutta Kristus, Luoja kiitos, ei ole mikään toteemi.

Hilka Olkinuora kertoo ajattelustaan näin: -Itse ajattelen, että kun puhutaan uskosta, niin ei voida puhua siitä ilman, että siitä jossain vaiheessa tulee uskontoa. Ja tää maailma ei voi puhua onnesta ilman, että siitä tulee jossain vaiheessa onnistumista. Ja kun ruvetaan puhumaan uskonnossa onnistumisesta niin silloin saadaan tehostetun rukouksen ja mitattavan pelastusvarmuuden, meikäläisten ja teikäläisten kategorioita.

Tämä on mielenkiintoista, koska kautta aikojen ihminen on halunnut määritellä kelpaako toisen usko vai ei. Ihminen pyrkii siten ottamaan Jumalan vallan ja päättämään kuka kelpaa Jumalalle ja kuka. Se on iso kysymys.

Tässä olen käsitellyt ohjelmasta ensimmäiset 15 minuuttia. Ohjelma jatkuu edelleen noin 35 minuuttia polveillen monenlaisissa mielenkiintoisissa asioissa. Voit kuunnella sen edelleen Yle Areenassa etsimällä audiopuolelta hakusanalla Markku Heikkinen ja sen jälkeen valitset ohjelman Usko ja epäusko. Markku Heikkisellä on mielenkiintoisia näkökulmia, joita moni ei tule ajatelleeksi.

KALEVI TOIVIAINEN: PIENI KIRJA USKOSTA

Tuula Paasivirta

Arvostamani kirkon johtaja, edesmennyt piispa Kalevi Toiviainen pohtii kirjassaan Pieni kirja uskosta, sitä mistä uskossa pohjimmiltaan on kyse. Hän oli tutkija, mutta varmasti hän tunsi synnynnyinseutunsa Uukuniemeläisen herätyksen.

Kalevi Toivianen muistokirjoituksessa, nekrologissa 2015 sanotaan hänestä muun muassa: TUTKIJANA ja yliopiston opettajana Toiviainen oli omimmillaan. Hän kuului teologeihin, jotka 1970-luvulta lähtien rakensivat uudenlaista kirkkotietoisuutta. Hänen kirkkokäsityksessään virka ja sakramentit olivat keskeisiä.

Piispa Voitto Huotari (Mikkelin piispa 1993-2009) sanoo kollegastaan ja edeltäjästään piispa Toiviaisesta (Mikkelin piispa 1978-1993): "Kokemus kristillisyydellä on Mikkelin hiippakunnassa ollut aina itäsuomalaisittain vahva sija. Kalevin piispuuden alkuvuosina se tuntui mm. Mikkelissä vahvana karismaattisena liikehdintänä. Kokemus kristillisyydestä ei niinkään saanut Kaleviltä suopeutta. Sen sijasta hän napakasti paimensi turvautumaan tunteiden tarkkailun sijaan kirkon sanaan ja sakramentteihin.

Kalevin hautajaisissa tein itseäni koskevan merkittävän oivalluksen. Minulle Kalevi on ollut yksi hengellisistä isistä. Tällaisen vaikuttajan ei tarvitse olla luostarin eristyneisyydessä tai hiljaisuuden rauhassa kypsytynyt ihminen. Hän voi olla teologi kuten Kalevi. Hänen teologiansa oli nivoutunut kirkon ja kristityn elämään saumattomasti ja syventävästi. Hänen lähellään olen saanut olla jatkuvasti teologisen herkkupöydän äärellä. Minulle se on ollut uskonelämäni kannalta ravintorikasta", päättää Voitto Huotari.

Tätä taustaa vasten on kiintoisaa lukea Toivianen kirja uskosta

Jumala on yksityisasia

Eräs kiintoisa seikka on se, mikä meillä länsimaissa on pitkään käytännössäkin näyttänyt todelta. Usko on yksityisasia. Toisin kuin jo Etelä-Euroopassa saati Afrikassa kysytään, mikä on uskosi, uskontosi? Toiviainen liittyy tämän postmodernismiin. Mutta sen voi liittää myös pohjoisen kansan jäyhyyteen. Omista asioista ei ole ollut tapana puhua.

Toivianen mukaansa kadunmies puhuu korkeintaan "niistä henkimaailman asioista". Eikä hän välttämättä ole edes syvästi syventynyt siihen, mistä uskossa on kyse, vaikka hän suhtautuisi positiivisestikin ajatukseen Jumalan olemassaolosta.

Vaikka Toivianen kirja ei ole ihan tuore, hän viittaa siihen henkiseen ja hengelliseen kehitykseen, joka tänään on entistä todempaa. Hyvin monilla ihmisillä on jokin henkinen ja hengellinen tarve. Hän on kuin sekatavarakaupassa, ottaa ajattelunsa mietelauseen ja iskulauseeseen sieltä täältä. Tätä Toiviainen kutsuu elämäntarkastukseksi ja hän kutsuu osaa ihmisistä henkisiksi kulkureiksi.

Muualtakin kuin Pohjolasta voi löytyä ihmisiä, jotka eivät keskustele vieraan kanssa uskonnosta. Toiviainen tuo esille sen, että englantilaisen ei ole hyvä puhua itsestään, työstään tai vielä vähemmän uskostaan.

Uskon tulkintoihin vaikuttaa paitsi raamattu itsessään, myös maailman historia

Yritin tehdä lyhyen otsikon. Toiviainen siteeraa jonkin verran raamattua, onneksi, sillä sehän on uskomme perusta. En silti pidä sitäkään pahana, että hän peilaa uskon ilmaisua ja näkymistä elämässä ja maailmassa nyt elettyyväan aikaan tai tuo näkyville filosofien käsityksiä ja näkemyksiä elämästä ja Jumalasta.

Jos hyppää suoraan lähes tähän aikaan, 1970 -luvulle. Tuolloin elettiin kaikkivoipaisuuden aikaa. Ei tarvita kirkkoa ja järjestöjä, koska hyvinvointiyhteiskunta hoitaa ihmisen. Todellisuudessa niin ei käynyt, vaan jo 1990-luvulla uudestaan tultiin aikaan, jolloin kirkon diakoniatyö nähtiin hyvin tärkeänä. Ja mitä lähemmäs tätä päivää tullaan, sitä tärkeämmäksi yhteistyö kirkon kanssa koetaan. Myös Raamattu kehottaa huolehtimaan heikoimmista ja diakonian juuret ovat siellä.

Usko eletään todeksi rakkauden tekojen kautta, vaikka se ei auta ihmistä iankaikkisen elämän kohtaamisessa ja saavuttamisessa. Kiinnostavaa on sekin, vaikka kasteet ovat vähentyneet, niin osa ihmistä pitää tärkeänä sitä siunausta, jonka uusi pieni ihminen voi saada elämänsä matkalle kasteen kautta.

Uuden ajan uskomukset vastaan usko

Toiviainen tuo esille senkin, etteivät kaikki niin sanotut uuden ajan uskomukset kestä kovin kauan. Erilaisia aatteita tulee ja menee. Hänen mukaansa kulttuurivallankumouksen jälkeen uskonnollisuus on noussut uudella tavalla osaksi ihmisen elämää. Toki ongelmana on uususkonnollisuus, ja jonkinlainen sekauskonto, mihin jo aiemmin viittasin.

Toiviaisen mukaan Amerikassa on alettu puhua maallistumisen sijaan uskonnollisuuden jatkumisesta ja pysymisestä. Tässä on tuhannen taalanpaikka myös kirkolle, miten ilmentää uskoa ja sen tuomaa mystiikkaa, että ihminen löytäisi oikeasta suunnasta uskon ja voisi käyttää etsikkoajan, ennen kuin on liian myöhäistä. Jos on liian myöhäistä (Joh:9:4), niin silloin ihminen ei Jeesuksen sanojen mukaan voi enää tehdä työtä, koska on yö.

Toiviaisen mukaan tarvitaan uskallusta ihan raamatun mukaan kertoa se perusta mihin uskoo ja miksi uskoo. Hänen mukaansa se on asiallisuutta ja rehellisyyttä, jota myös tarvitaan. "Olkaa aina valmiit antamaan julki se mihin teidän toivonne perustuu (1. Pietarin kirje 3:15).

Kristityn vapaus

Toiviainen kysyy kirjassaan voiko usko Jumalaan tehdä ihmisen vapaaksi vai sitooko se ihmisen? Hän haastaa lukijan pohtimaan, eikö usko tee ihmisestä orjaa? Toiviaisen mielestä on päinvastoin. Usko vapauttaa ihmisen olemasta toisen ihmisen orja. Kun hän uskoo Jumalaan, hänen tarvitsee pelätä vain Jumalaa.

Toiviainen huomauttaa kirjassaan, että on uskonyhteisöjä, joissa vaaditaan yhtäläistä käyttäytymistä ja tiukkojen sääntöjen noudattamista. Tämä ei kuitenkaan ole kristillisyyden

tavoite, eikä sen mukaista, vaan päinvastoin. " Ennen kuin uskon aika tuli, me jouduimme olemaan lain vartioimina ja sen vankeina, kunnes usko ilmestyisi" (Gal:3:23).

Mitä usko on?

Ihminen kuuluu elämään yhteydessä Luojansa eli Jumalan kanssa. Raamatussa pyritään kuvailemaan uskon tapahtumallista luonnetta enemmän kuin esittämään määritelmiä uskosta. Keskeisellä paikalla Raamatussa näissä kuvailuissa on "uskon isä" Aabraham. Hänellä on tärkeä osa sekä Vanhan että Uuden Testamentin puolella, kun puhutaan siitä mitä usko on. Aabraham luotti Jumalaan. Tällöin hän totteli Jumalaa ja hän lähti maastaan ja kodistaan. (1Moos. 12:1-14; ks. myös 15:1-5).

Aabrahamin keskeinen asema uskon isänä tulee esille siinäkin, että hänet mainitaan Uudessa Testamentissa 93 kertaa. Evankeliumit osoittavat, että Jeesus puhui hänestä usein. Myös alkukristillisissä lähetyssaarnoissa ja erityisesti kun puhuttiin juutalaisille, vedottiin usein Aabrahamiin. Myöskin Paavali käytti Aabrahamia esimerkkinä selvittäessään uskon ja Jumalalle kelpaavaksi tulemisen, eli vanhurskauttamisen, luonnetta. Jos haluat tietää Paavalin ajatuksista enemmän, voit lukea Roomalaiskirjeen neljännen luvun tai Galatalaiskirjeen kolmannen luvun.

On tärkeää muistaa, "että usko ei ole suoritus, jota ihminen tarjoaa Jumalalle", koska Jumala itse on tullut ihmiseksi Jeesuksessa. Toiviaisen mukaan usko on se tie, jota ihmisen on kuljettava. Ei ole ollenkaan sattuma, että ensimmäisiä kristittyjä kutsuttiin sen tien kulkijoiksi. Tähän viitataan muun muassa Apostolien tekojen luvussa yhdeksän (Apt. 9:2 ; 16:17).

Uskon tiellä ei saa jäädä paikalleen, vaan tulee kulkea eteenpäin. Ihminen kulkee sitä kohti mitä ei ole vielä saavuttanut, koska hän luottaa Jumalan lupaukseen, sillä Kristus on "avannut meille uuden elämään vievän tien." (Hepr. 10:20).

Toiviainen pitää tärkeänä ajatusta, että uskova ihminen tietää, että Jumala on ottanut hänet vastaan. Koska näin on, hänen tulisi hyväksyä toiset ihmiset ja maailma uudella tavalla. Usko on siis enemmän kuin elämänkatsomus tai mikään muu ajattelutapa.

Jos halutaan etsiä uskon määritelmää Uudesta testamentista, niin Toiviaisen mukaan lähimmäksi tätä määritelmää tulee Heprealaiskirjeen maininta: "usko on sen todellisuutta, mitä toivotaan, sen näkemistä, mitä ei nähdä." (Hepr. 11:1) Tässä on ainoa Uuden testamentin kohta, jossa voidaan nähdä jokin määritelmä. Kuitenkaan siinä ei, niin kuin odottaisi, lähdetä uskon kohteesta, vaan siinä kuvataan enemmin uskon luonnetta ja vaikutuksia. Voidaan tietysti, riippuen eri käänöksistä, puhua joko todellisuudesta tai luottamuksesta. Uskosta voidaan puhua myös salaisuutena ja mysteerinä.

PUHE USKONTOJEN YHTEISESSÄ RAUHANRUKOUKSESSA

Turun piispa Mari Leppänen, 13.3.2022, Alppilan kirkko, Helsinki

Evankeliumista Matteuksen mukaan, luvusta 5:

Autuaita murheelliset: he saavat lohdutuksen.

Autuaita kärsivälliset: he perivät maan.

Autuaita ne, joilla on vanhurskauden nälkä ja jano: heidät ravitaan.

Autuaita ne, jotka toisia armahtavat: heidät armahdetaan.

Autuaita puhdassydämiset: he saavat nähdä Jumalan.

Autuaita rauhantekijät: he saavat Jumalan lapsen nimen.

”Valvoin ja kauan mietin ollutta ja mennyttä. Kertasin elettyä elämää. Ahdistus oli päällimmäisenä, kuin peitto kaiken yllä. Se juontaa lapsuudesta. Oli sota. Oli liikaa työtä, oli pelkoa ja hätää, puutetta kaikesta. Oli nälkä ja uupumus. Ahdistus jäi elämänikuseksi peloksi, kun desantit ja lentokoneet pelottivat.

Mielessä pyörivät. Uudelleen en haluaisi elää. Minun aikani sattui sotiin ja sotakorvauksiin, puutteeseen ja orpojen kasvattamiseen ja se kaikki jätti jälkensä.

Vielä näin eläkeläisvanhuksena ollut elämä kaareutuu päälle kuin ukkosilma, täynnä pimeyttä ja uhkaa.”

Näin kirjoitti tätini sodan varjoista. Sota painoi ja herätti öisin vielä vuosikymmentenkin kuluttua.

”Autuaita murheelliset”, sanotaan.

***

Nyt painajaiset ovat muuttuneet todeksi Ukrainassa. Sota kylvää tuhoa ja kuolemaa. Miljoonat ukrainalaiset ovat joutuneet jättämään kotinsa.

Sodan julmuus koskettaa Suomessa asti. Se koskettaa Suomessa asuvia ukrainalaisia, heidän ystäviään, läheisiään ja työtovereitaan. Monella suomalaisella on sukua ja ystäviä Ukrainassa.

Meille suomalaisille Venäjän hyökkäys palauttaa mieleen myös oman historiamme. Tänään on 82 vuotta siitä, kun talvisota päättyi. Se rauha jäi lyhyeksi, seurasi uusi sota ja sen jälkeen vähitellen pitkä rauhanaika.

Minä sain syntyä Suomeen, jossa oli totuttu rauhaan. Synnyin Eurooppaan, jossa muurit murtuivat, ihmiset vapautuivat ja kansat yhdistyivät. Tunsin sodan varjon, mutta sotavirsien sijaan tuntui luontevammalta laulaa ”Auroiksi miekat taotaan, rauha ei pääty milloinkaan.”

Kasvoin luottamukseen, että hyvä kehitys jatkuu. Yöpöydällä ikonin vieressä pidin kiväärinhylsystä tehtyä ristiä, kuin muistona, ettei ikinä enää. Ja kun lapseni olivat pieniä, piirtelin iltaisin sormellani

heidän selkäänsä ja hyräilin: ”Minä suojelen sinua kaikelta, mitä ikinä keksitkin pelätä, ei ole sellaista pimeää, jota minun hento käteni ei torjuisi.”

Tiesin, etten voi suojella lapsiani kaikelta pahalta. Silti luotin siihen, että hyvyyden voimat ovat pahuuden voimia väkevämpiä.

***

Omat lapseni ovat kasvaneet ilmastokriisin, totuudesta piittaamattoman poliittisen populismin ja viimeksi globaalin pandemian varjossa. Luottamuksen maailma särkyi sinä aamuna, kun hyökkäys Ukrainaan alkoi. Lapset itkevät makuuhuoneissaan peittojensa alla ja kysyvät: onko meillä tulevaisuutta?

Talvi- ja jatkosodan lapset ovat nyt kahdeksankymmenvuotiaita. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on repinyt auki monen haavat, nostanut pintaan lapsuuden ja nuoruuden itkut sota-ajan pimeän peiton alta. Ne hiipivät esiin, vaikka sotakokemuksista olisikin vaiettu. Pommikoneet jylisevät jälleen taivaalla. Rakkaille lausutaan hyvästejä. Koti jää taakse ja evakkomatka alkaa.

Pelko ja kauhu koteloituvat ihmismieleen ja kehoon. Puhumisen ja jakamisen tarve on suurta. Kyyneleitä ei pidä peitellä, tunteita ei tule painaa alas.

***

Tänään sodan musta peitto on Ukrainan kansan päällä, kuin ukkosilma täynnä pimeyttä ja uhkaa. Sota jättää varjonsa vauvoihin, jotka syntyvät sodan keskellä, lapsiin, jotka imevät itseensä aikuisten kokemukset ja tunteet, nuoriin, joiden tulevaisuuden suunnitelmat murtuvat.

Pimeän peiton helmat ylettyvät Suomeen asti, täällä eläviin ukrainalaisiin, joiden koteja ja kotiseutua tuhotaan ja joiden läheiset kärsivät ja kuolevat. Pelko ja kauhu kaivavat tiensä ruumiin muistiin sukupolvien ajaksi.

Uskontojen edustajina tuomitsemme sodan. Tuomitsemme Venäjän hyökkäyksen. Tuomitsemme sen, että uskontoa käytetään sodan perusteluna.

Olemme järkyttyneitä siitä, kuinka hauras on inhimillisyyden perintö. Olemme järkyttyneitä siitä, kuinka ohuella langalla olemme kiinni tavallisessa arjessamme ja kuinka nopeasti tuo lanka voi katketa.

Silmitön pahuus synnyttää vihaa. Kukaan ei halua sodan laajenevan, ja samalla pelko siitäkkin elää.

Kuinka pitkälle pahuus saa edetä? Kuinka paljon tuhoa vielä tarvitaan? Kuinka paljon kuolemaa? Sodan vaurioittamia lapsia ja nuoria? Tuhottuja haaveita, tuhottua elämää? Ei enää yhtään lisää. Ei yhtäkään!

Emme saa sulkea silmiämme, emme saa turtua emmekä katsoa sivusta. Tänään meidän huutomme sekoittuu ukrainalaisten huutoon, kun yhdessä huudamme Jumalan puoleen: Auta, pelasta!

Verenvuodatuksen on loputtava.

***

Kristillinen toivo nousee kärsimyksestä, ristin juurelta: kuolemalla ei ole viimeistä sanaa. Kenties yhteisestä rukouksestamme ei ole pysäyttämään tankkeja. Ehkä emme pysty sillä estämään lapsia joutumasta pommisuojaan, emme torjumaan tarkka-ampujien luoteja, emme suojelemaan vanhuksia, vammaisia, sairaita. Sydämessään jokainen meistä voi kuitenkin puhkoa aukkoja pimeään peittoon, joka leviää Ukrainan ylle. Voimme kieltäytyä vihaamasta, voimme tarjota apuamme, voimme tehdä sovinnon tekoja.

Autamme avustusjärjestöjen kautta ja elämme ukrainalaisten rinnalla. Otamme pakolaiset ystävinä vastaan ja sitoudumme edistämään rauhaa kaikkien ihmisten välillä. Keskuudessamme elävät venäläiset eivät ole syyä sotaan vaan lähimmäisiä ja kanssaihmiä kaikkien muiden ihmisten tavoin.

Rauha tarvitsee meistä jokaista. Rauhantyö alkaa omasta arjesta, lähisuhteista ja niiden ihmisten keskeltä, jotka meille on annettu. Sitä tehdään eri uskontojen sisällä ja välillä. Sitä tehdään kansojen välillä.

Sotakuvien keskellä katse kiinnittyy ihmisiin, jotka väsymättä auttavat, toimivat. He kutsuvat joukkoonsa myös meitä, sillä autuaita ovat rauhantekijät.

Ukrainalaisessa kansanikonissa Jumalanäiti levittää suojaavan valkoisen peiton ukrainalaisten turvaksi. Suojatkoon sama peitto myös sinua: ”Hän levittää siipesi yllesi, ja sinä olet turvassa niiden alla.”

VIRSI 600- Hyvyyden voiman ihmeelliseen suojaan

1.

Hyvyyden voiman ihmeelliseen suojaan
olemme kaikki hiljaa kätkeyt.
Me saamme luottaa uskolliseen Luojaan,
yhdessä käydä uuteen aikaan nyt.

2.

Jos ahdistuksen tie on edessämme,
myös silloin Kristus meitä kuljettaa.
Annamme Isän käsiin elämämme.
Hän itse meille rauhan valmistaa.

3.

Suo, Herra, toivon kynttilöiden loistaa,
tyyneksi, lämpimäksi liekki luo.

Valaiset pimeään, voit pelot poistaa.
Jää keskellemme, Kristus, rauha tuo!

4.

Kun pahan valta kasvaa ympärillä,
vahvista ääni toisen maailman,
niin että uuden virren sävelillä
kuulemme kansasi jo laulavan.

5.

Hyvyyden voiman uskollinen suoja
piirittää meitä, kuinka käyneekin.
Illasta aamuun kanssamme on Luoja.
Häneltä saamme huomispäivänkin.

LOPPUSANAT

Lehden tämän numeron loppu ja hyvää kevättä

Lehden jutut loppuivat tähän ja lehden tekijät toivottavat kaikille hyvää kevättä, luottamusta tulevaisuuteen sekä uskoa, toivoa ja rakkautta. Äänilehden lukija Hannele Töllikkö.